

Sygn. akt: III AUa 1044/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Chądzyńska (spr.)

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

SSA Mirosław Godlewski

Protokolant: stażysta Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2013 r. w Łodzi

sprawy **W. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę pomostową,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 25 kwietnia 2012 r., sygn. akt: VIII U 207/12;

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

III AUa 1044/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 grudnia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił W. B. prawa do emerytury pomostowej stwierdzając, że w świadectwach pracy w szczególnych warunkach dołączonych do wniosku o emeryturę brak jest powołania się na przepisy ustawy o emeryturach pomostowych.

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, na skutek odwołania W. B., zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu się emeryturę pomostową od dnia 15 listopada 2011 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że W. B., urodzony (...) elektromonter z wykształceniem średnim technicznym, złożył wniosek o emeryturę pomostową z dnia 15 listopada 2011 r. Do wniosku dołączył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 23 maja 2001 r. w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowym (...) S.A. – Oddział (...) w okresie od 10 października 1975 r. do 29 lutego 1980 r. przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku elektromonter instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, tj. pracy wymienionej w wykazie A dziale II poz. 1 pkt 4 stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. oraz świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 25 listopada 2010 r. w (...) S.A. w Ł. od 15 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku elektroenergetyk pomiarów i zabezpieczeń, tj. pracy

przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych, tj. pracy wymienionej w wykazie A w dziale II poz. 1 pkt 62 stanowiącego załącznik nr 4 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7 lipca 1987 r. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy 41 lat i 5 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych z uwagi na brak świadectw pracy potwierdzających tego rodzaju zatrudnienie. Na podstawie akt osobowych odwołującego się z (...) i pisemnych wyjaśnień syndyka masy upadłości i kierownika działu kadr, płac i administracji (...) S.A. w Ł. w upadłości likwidacyjnej oraz po przesłuchaniu odwołującego się w charakterze strony, Sąd pierwszej instancji ustalił, że W. B. po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał już pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, ale w dniu wejścia w życie powyższej ustawy miał wymagany 15-letni okres tego rodzaju pracy. Zdaniem Sądu Okręgowego odwołujący się, w okresach potwierdzonych świadectwami pracy w szczególnych warunkach, wykonywał stale i w pełnym wymiarze prace o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wymienione w załączniku nr 2 tej ustawy, tj. prace elektromontera bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem. Zdaniem Sądu Okręgowego odwołujący się spełnił zatem przesłanki ustawowe do emerytury pomostowej z art. 49 powołanej wyżej ustawy, co uzasadniało zmianę zaskarżonej decyzji i uwzględnienie odwołania przez przyznanie emerytury pomostowej od 15 listopada 2011 r., tj. od dnia złożenia wniosku na podstawie art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Powyższe rozstrzygnięcie zaskarżył organ rentowy w całości w drodze apelacji.

Skarżący zarzucił naruszenie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych przez stwierdzenie, iż odwołujący się wykazał 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 3 tej ustawy oraz naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na wydaniu wyroku bez wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. We wnioskach apelacyjnych organ rentowy wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że z przedłożonych przez odwołującego się świadectw pracy w szczególnych warunkach wynika, iż w okresach wymienionych w tych dokumentach odwołujący się wykonywał stale i w pełnym wymiarze prace w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów zarządzeń resortowych wymienionych w tych świadectwach, lecz nie była to praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zdaniem apelującego wykonywanie przed 1 stycznia 2009 r. pracy o jakiej mowa w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy może być wykazane jedynie świadectwem pracy wystawionym przez płatnika składek, co wynika z art. 51 tej ustawy. Dokument ten jest warunkiem koniecznym do uznania okresu takiej pracy. Zdaniem organu rentowego nie było podstaw do ustalenia, że praca na stanowiskach wymienionych w świadectwach pracy odwołującego się była pracą o jakiej mowa w załączniku nr 2 poz. 17 ustawy o emeryturach pomostowych.

Odwołujący się wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona i prowadzi do zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia odwołania. Na wstępie należy zaznaczyć, że postępowanie apelacyjne jest kontynuacją przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji postępowania merytorycznego, sąd drugiej instancji ma zatem obowiązek rozpoznać sprawę, zachowując swobodę jurydyczną, ograniczoną jedynie granicami zaskarżenia. Sąd drugiej instancji może zmieniać ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba, że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (zobacz: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999/7-8/124). Nie budzi też w judykaturze wątpliwości, że sąd drugiej instancji ma nie tylko uprawnienie ale wręcz obowiązek rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału oraz dokonania jego własnej, samodzielnej i swobodnej oceny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2002 r. II CKN 615/00, 55097).

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656 ze zm.) prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy. Powyższe przesłanki muszą być spełnione łącznie. Ponadto na podstawie art. 49 tej ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Przesłanki wymienione w tym przepisie również muszą być spełnione kumulatywnie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można podzielić poglądu strony skarżącej, że wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, można dowodzić przed sądem jedynie na podstawie świadectwa pracy wystawionego przez płatnika składek, gdyż przepis art. 51 tej ustawy nie zmienia przepisów Kodeksu postępowania cywilnego określającego katalog środków dowodowych, przy pomocy których strona może odwadniać fakty, z których wywodzi skutki prawne. Nie budzi jednak wątpliwości, że zebrany materiał - wbrew twierdzeniom sądu pierwszej instancji - nie dawał podstaw do ustalenia, że odwołujący się spełnił przesłanki do emerytury pomostowej z art. 4 albo art. 49 powołanej wyżej ustawy. Wbrew ustaleniom Sądu Okręgowego, w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych ubezpieczony nie miał wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

Ze świadectwa pracy w szczególnych warunkach w (...) wynika, że odwołujący od 10 października 1975 r. do 29 lutego 1980 r. był zatrudniony na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych. Stanowisko to zostało wymienione w zarządzeniu resortu budownictwa, które w obecnym stanie prawnym, tj. od 1 stycznia 1999 r. ma jedynie mają charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz może mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie ma podstaw do kwestionowania, że była to praca w szczególnych warunkach o jakiej mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) wymieniona w wykazie A w dziale II, tj. praca przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. W ustawie o emeryturach pomostowych, w załącznikach do tej ustawy, zostały określone rodzaje prac, a nie stanowiska. Należy zatem każdorazowo ustalić rodzaj wykonywanej przez ubezpieczonego pracy. Ze świadectwa pracy w (...) nie wynika jakiego rodzaju prace wykonywał wówczas ubezpieczony. Sąd Okręgowy na podstawie twierdzeń samego odwołującego się ustalił, że była to praca o szczególnym charakterze wymieniona w załączniku nr 2 poz. 17, tj. praca elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie ma przekonujących dowodów, że była to praca przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych. Nawet gdyby uznać ten okres pracy, jako pracę o szczególnym charakterze, wymienioną w poz. 17 załącznika 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, to okres ten jest krótszy niż 15 lat, zatem nie jest wystarczający do nabycia prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy. Nie budzi natomiast wątpliwości, że praca odwołującego się w (...) S.A. od 15 stycznia 1998 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku elektroenergetyk pomiarów i zabezpieczeń, nie była pracą o szczególnym charakterze z poz. 17 załącznika nr 2. Nie była zatem pracą o jakiej mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Ustalenia Sądu Okręgowego w tym zakresie są zupełnie dowolne i nie znajdują potwierdzenia w zebranych materiałach. Ustaleniom tym przeczy pismo wyjaśniające syndyka masy upadłości i kierownika działu kadr, płac i administracji z dnia 21 marca 2012 r. z którego wynika, że ubezpieczony

wykonywał prace pomiarowe transformatorów i instalacji pod napięciem, lecz przedsiębiorstwo to wystawia jedynie świadectwa pracy w szczególnych warunkach za okres do 31 grudnia 2008 r. wyłącznie na podstawie obowiązujących wówczas przepisów. Niewątpliwie była to praca w szczególnych warunkach wymieniona w zarządzeniu resortowym Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. o jakiej mowa w powołanym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Sam odwołujący przyznał, że pracodawca ten „nie przystąpił do emerytur pomostowych”. Brak jest jakichkolwiek dowodów, że praca ubezpieczonego w (...) S.A. była pracą bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych pod napięciem. Była to zatem praca w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), ale nie była pracą o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W świetle powyższych ustaleń, ubezpieczony nie spełnia przesłanki z art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż nie wykazał, iż po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, choćby przez jeden dzień. Nie spełnia też przesłanki z art. 49 pkt 3 tej ustawy, gdyż nie udowodnił, że w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. 1 stycznia 2009 r. miał wymagany, tj. 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy. Wykonywana przez ubezpieczonego praca do 31 grudnia 2008 r. była pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, lecz nie mieści się katalogu prac wymienionych w załącznikach do ustawy o emeryturach pomostowych., tj. prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

Kierując się powyższymi motywami Sąd Apelacyjny w Łodzi na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. wobec naruszenia prawa materialnego, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.